

Εγκαίνια Πολυέκθεσης
Μικράς Ασίας
ενθυμήματα
και κειμήλια

Δευτέρα, 5 Δεκεμβρίου 2022

Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου

ΕΛΛ. ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Α' ΑΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΣΧΟΛΗ

Αριθ. $\frac{6}{154}$

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ὁ ὑπόδικτος Ἰωάννης ἐν Ἐκκλησίᾳ γεννήσεως 1909 διακούσας πάντα τὰ ἐν τῇ Α' τάξει τῆς Α' Ἀστικῆς τῶν Ἀρρένων Σχολῆς διδασκόμενα μαθήματα καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ἐπὶ προβιβασμῶ ἐξετάσεις ὑποστὰς ἐκρίθη ἄξιος τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ *Μαριανῶς*

Οἱ καθ' ἕκαστον τῶν μαθημάτων βαθμοὶ ἔχουσιν ὡδε·

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΒΑΘΜΟΙ
Θρησκευτικά	<i>ἀριεὶς</i> 9	Χημεία	<i>Μαριανῶς</i> 8
Ἑλληνικά	<i>Μαριανῶς</i> 8	Ἱστορία	
Τουρκικά	<i>Μαριανῶς</i> 8	Γεωγραφία	
Γαλλικά		Ἱχθυογραφία	<i>Μαριανῶς</i> 7
Μαθηματικά	<i>Μαριανῶς</i> 8	Φθιτική	<i>Μαριανῶς</i> 8
Φυσ. Πειράμ.		Γυμναστική	<i>Μαριανῶς</i> 7
Φυσ. Ἱστορία		Διαγωγή	<i>ἀριεὶς</i> 9

Ἐν Σταυροδρομίῳ τῇ 1^ῃ Ἰουλίου 1917

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Χρυσόστομος

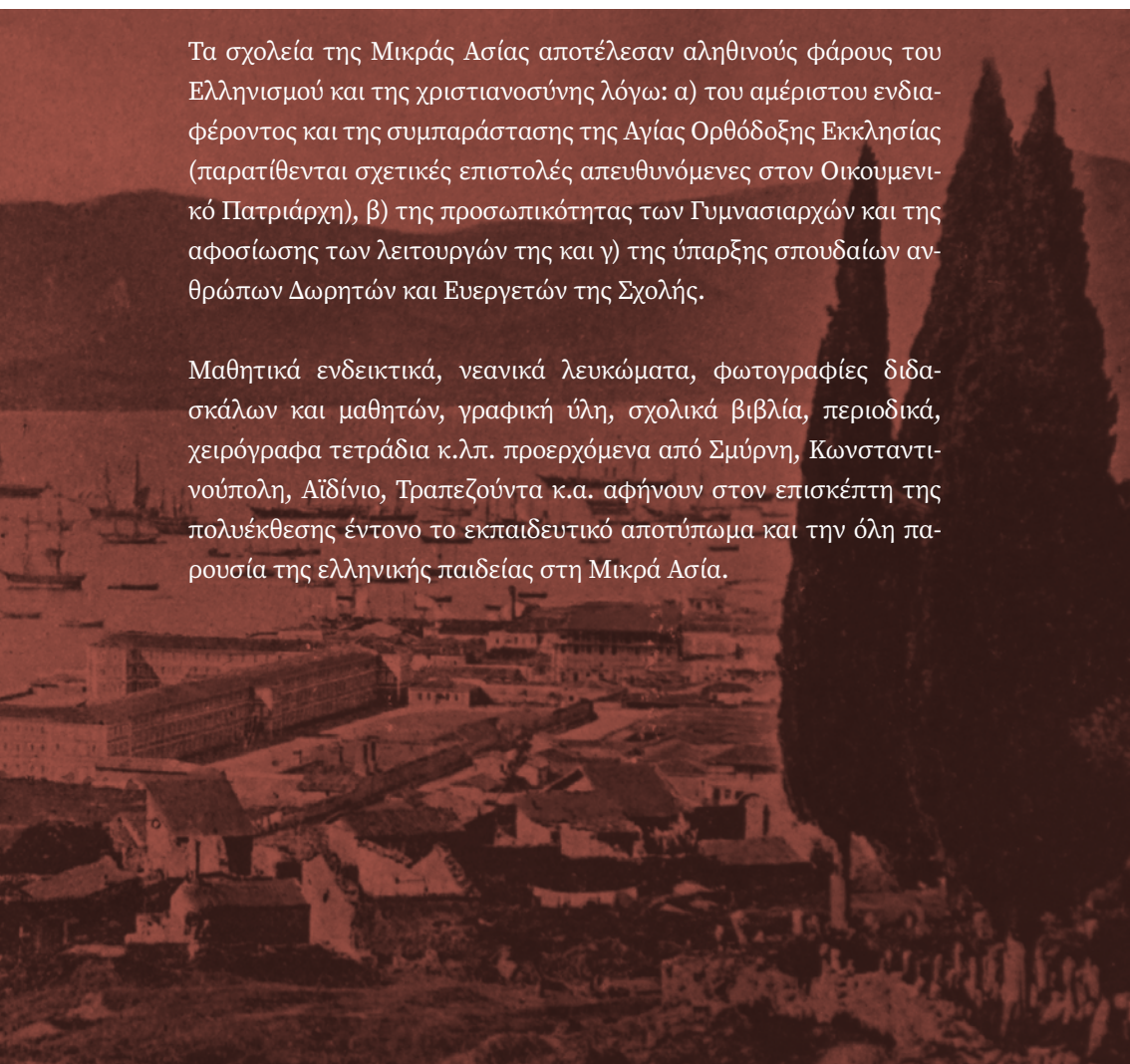
ενθυμήματα και κειμήλια

ενθυμήματα και κειμήλια Παιδείας

Η Ελληνική παιδεία στη Μικρά Ασία αποτελούσε πάντα βασική επιδίωξη των Ελληνορθόδοξων κατοίκων της Κωνσταντινούπολης, της Τραπεζούντας, της Σπάρτης Μ. Ασίας, Καππαδοκίας και άλλων πόλεων. Ανέκαθεν, προσπαθούσαν κρυφά ή φανερά να μεταλαμπαδεύσουν στα παιδιά τα Ελληνικά γράμματα. Αποτελεί αναμφισβήτητο γεγονός ότι η εκπαίδευση των Μικρασιατών ξεκίνησε από τους νάρθηκες των εκκλησιών και των μοναστηριών, γαλουχήθηκε στα χέρια απλοϊκών αλλά ακαταπόνητων ιερωμένων κι αυτοδίδακτων λαϊκών, ανδρώθηκε στους περίβολους των ενοριακών ναών, όπου στεγάζονταν τα σχολεία κι έγινε θεσμός. Μέσω της εκπαίδευσης αναζωπυρώθηκε το φρόνημα και τονώθηκε η εθνική συνείδηση των σκλάβων με τη δραστηριότητα των κατά τόπους μητροπολιτών, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, των κοινοτικών αρχών και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Τα σχολεία της Μικράς Ασίας αποτέλεσαν αληθινούς φάρους του Ελληνισμού και της χριστιανοσύνης λόγω: α) του αμέριστου ενδιαφέροντος και της συμπαράστασης της Αγίας Ορθόδοξης Εκκλησίας (παρατίθενται σχετικές επιστολές απευθυνόμενες στον Οικουμενικό Πατριάρχη), β) της προσωπικότητας των Γυμνασιαρχών και της αφοσίωσης των λειτουργών της και γ) της ύπαρξης σπουδαίων ανθρώπων Δωρητών και Ευεργετών της Σχολής.

Μαθητικά ενδεικτικά, νεανικά λευκώματα, φωτογραφίες διδασκάλων και μαθητών, γραφική ύλη, σχολικά βιβλία, περιοδικά, χειρόγραφα τετράδια κ.λπ. προερχόμενα από Σμύρνη, Κωνσταντινούπολη, Αϊδίνιο, Τραπεζούντα κ.α. αφήνουν στον επισκέπτη της πολυέκθεσης έντονο το εκπαιδευτικό αποτύπωμα και την όλη παρουσία της ελληνικής παιδείας στη Μικρά Ασία.

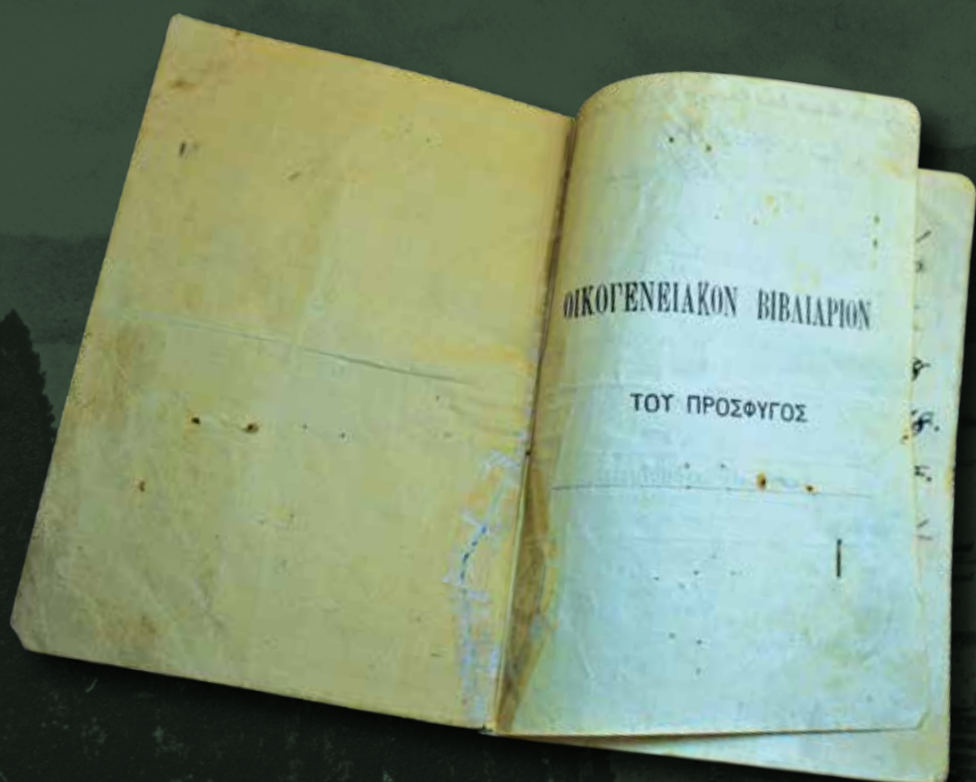
ενθυμήματα και κειμήλια Θρησκείας

Ο τόπος της Μικράς Ασίας υπήρξε για αιώνες γόνιμο έδαφος καλλιέργειας και καρποφορίας του ορθοδόξου ασκητικού πνεύματος και ήθους. Ας μην ξεχνάμε ότι οι τέσσερις μεγάλες Οικουμενικές Σύνοδοι έλαβαν χώρα στη Μικρασιατική γη. Η περιοχή της Καππαδοκίας γνώρισε τη μεγαλύτερη πνευματική άνθιση και αναγορεύθηκε σε προπύργιο ολόκληρου του Χριστιανισμού, με τη δράση του Μεγάλου Βασιλείου (επισκόπου Καισαρείας), του Γρηγορίου Θεολόγου (επισκόπου Σασίμων) και του αδελφού του Γρηγορίου (επισκόπου Νύσσης). Στη νεότερη εποχή το πάνθεο των Αγίων της Καππαδοκίας ολοκληρώνεται με τον τελευταίο τοπικό άγιο, τον Αρσένιο, από τα Φάρασα της Καππαδοκίας. Ο Άγιος Αρσένιος ακολούθησε ως πρόσφυγας τις τύχες των συμπατριωτών του, μεταλαμπαδεύοντας στη μητροπολιτική Ελλάδα τη βαθιά ευσέβεια των κατοίκων της Καππαδοκίας. Συμπατριώτης και πνευματικός γόνος του υπήρξε και ο Άγιος Παΐσιος, ο οποίος τιμάται απ' όλους ως ένας από τους λαοφιλέστερους νεοφανείς Αγίους.

Τις φιλοξενούμενες στην έκθεση παλαιές εικόνες και τα λειτουργικά εκκλησιαστικά βιβλία του 19ου αιώνα, τα έφεραν με περισσή ευλάβεια μαζί τους Μικρασιάτες πρόσφυγες κατά την πορεία του ξεριζωμού. Τα πιστοποιητικά γέννησης, βάπτισης και γάμων, εκδομένα από διάφορες Μητροπόλεις της Μικράς Ασίας αποτελούν αδιάσειστες μαρτυρίες της ιστορικής ύπαρξης μέχρι και το 1922 των είκοσι τοπικών Μητροπόλεων της Μικράς Ασίας. Αναμφισβήτητα, ο μικρασιατικός Ελληνισμός διατήρησε την ταυτότητά του μέσω της Εκκλησίας του. Για παράδειγμα, στην Καππαδοκία, επί Τουρκοκρατίας, δεκαοκτώ ελληνικά χωριά αναγκάστηκαν να τουρκοφωνήσουν, κρατώντας όμως την ορθόδοξή τους πίστη. Η μόνη τους επαφή με τη γλώσσα των πατέρων τους ήταν επί αιώνες η Θεία Λειτουργία, η οποία τελούνταν στα Ελληνικά. Οι Ορθόδοξοι τουρκόφωνοι Καππαδόκες, γνωστοί και ως καραμανλήδες, διέσωσαν την εθνική τους συνείδηση χάρις στην Ορθοδοξία. Η ύπαρξη στον εκθεσιακό χώρο εφημερίδων, χειρόγραφων εγγράφων, αλλά και σπανίων καραμανλίδικων βιβλίων, η πλειοψηφία των οποίων είναι εκκλησιαστικά, μαρτυρεί του λόγου το αληθές.

ενθυμήματα και κειμήλια

ενθυμήματα και κειμήλια

Ιστορίας

Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας, με μακραίωνη παρουσία και ιστορία τριών χιλιάδων χρόνων, βιώνουν τον Μάιο του 1919 ένα ασύλληπτο όνειρο. Ο ελληνικός στρατός εισέρχεται στη Σμύρνη και τα δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας. Η χαρά, η ανακούφιση και οι πανηγυρικοί εορτασμοί των Ελλήνων της Ιωνικής γης ήταν απερίγραπτη. Η νέα πραγματικότητα τους πλημμύρισε με ελπίδα και αισιοδοξία. Το εθνικό όμως όνειρο κράτησε μόνο 40 μήνες ή 1213 μέρες και το 1922 έζησαν τον εφιάλτη του ξεριζωμού. Ενάμισι εκατομμύριο πρόσφυγες σώθηκαν από την εξόντωση και υποχρεώθηκαν να αποχωριστούν τη γη που πότισαν με αίμα και ιδρώτα και να αναζητήσουν σωτηρία στην Ελλάδα, που τόσο αγάπησαν και λάτρευσαν για αιώνες. Ο Ελληνισμός της Ανατολής εγκαταλείπει για πάντα τις αρχέγονες κοιτίδες του.

Η φιλοξενία στην έκθεση χαρτών του ελληνικού γενικού επιτελείου στρατού, χειρόγραφων επιστολών και ημερολογίων Ελλήνων στρατιωτών, φωτογραφιών από το μικρασιατικό μέτωπο με συγκινητικά αφιερώματα, εφημερίδων εποχής κ.ά., αποτελούν μοναδικές ιστορικές μαρτυρίες για το κλίμα που επικρατούσε πριν την καταστροφή. Παράλληλα, η όλη οδυνηρή πορεία του ξεριζωμού που ακολούθησε μετά, καθώς και οι δυσκολίες εγκατάστασης και αποκατάστασης των προσφύγων στη μητροπολιτική Ελλάδα καταμαρτυρούνται από την πληθώρα των επίσημων εγγράφων τα οποία βρίσκονται στις προθήκες της έκθεσης. Αυτά περιλαμβάνουν οθωμανικούς τίτλους ιδιοκτησίας, προσφυγικές ταυτότητες, έγγραφα αναφορικά με την ανταλλαγή των πληθυσμών και απονομής νέων γαιών, ομόλογα και εράνους στήριξης των προσφύγων κ.ά. Όλο αυτό το υλικό αποτελεί πολύτιμη πηγή γνώσης αναφορικά με το θέμα της διαχείρισης του προσφυγικού ζητήματος μετά τη μικρασιατική καταστροφή.

ΓΕΡΟΣΤΑΘΗΣ

ΓΙΑΝΙ

ΤΖΟΤΖΟΥΚΛΟΥΚ ΚΕΜΑΛΕΤΙΜΙΝ ΒΟΥΚΟΥΣΤΑΕΡΙ,

ΛΕΩΝ ΜΕΛΑΣ

ΤΖΕΝΑΠΛΕΡΙΝΤΕΝ ΤΙΟΝΑΝΙΤΖΕ ΤΑΣΝΗΦ ΟΔΟΥΝΤΟΥ.

σίμτι τε

Φ. Π. Γ. ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣΤΑΝ

ΤΟΥΡΚΤΖΕ ΛΙΣΑΝΑ ΤΕΡΙΤΖΟΥΜΑ ΟΔΟΥΠ.

«Καιμήλακ έσθλα και νέσσι χρύσιμα»
(Ευρεπίδου).

«Κεντζλερί φαίτελι έι έλεά γαζονέλιρ.»

[τζίλτί σκνί.]

ΑΘΗΝΑΤΑ,

Χ. ΝΙΚΟΛΑΪΑΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΛΟΥΝΟΥΝ ΤΑΠ ΧΑΝΕΣΙΝΤΕ
πασηλήμής τηρ.

—
1867

ενθυμήματα και κειμήλια

ενθυμήματα και κειμήλια Πολιτισμού

Η Μικρά Ασία, χώρος μακραίωνης ελληνικής πολιτιστικής δημιουργίας, είναι για τους Έλληνες χώρος ιερός. Εκεί, στα ιστορικά χρόνια, ξεκίνησε η μεγάλη ακμή. Οι Έλληνες στη Μικρά Ασία ανέπτυξαν μέσα στους αιώνες αξιοζήλευτες εμπορικές και άλλες οικονομικές δραστηριότητες, κυριαρχώντας επί των Τούρκων που είχαν μεν εξουσία στα χέρια τους, αλλά βασίζονταν στο ελληνικό δαιμόνιο και την εργατικότητα. Ελληνικοί πληθυσμοί ανθούσαν ποικιλοτρόπως σε διάφορα μέρη, όπως η Σμύρνη, η Τραπεζούντα, η Νίκαια και η Πέργαμος. Αυτό διαφαίνεται και από τα πολλά εμπορικά κατάστιχα, τα οθωμανικά και ελληνικά έγγραφα συναλλαγών Ελλήνων, τα παλαιά διαφημιστικά επιχειρήσεων κ.ά., τα οποία εύκολα μπορεί να διακρίνει και να μελετήσει ο επισκέπτης της έκθεσης. Επίσης, η φωτογραφική τέχνη ως αποκλειστικό προνόμιο Εβραίων, Αρμενίων και Ελλήνων φωτογράφων της Μικράς Ασίας

φανερώνεται έκδηλα από πολλές φωτογραφίες Ρωμιών της Πόλης, της Σμύρνης, της Αττάλειας, της Τραπεζούντας, οι οποίες διανθίζουν τον εκθεσιακό χώρο.

Ακόμη και μετά την καταστροφή, οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα δεν κουβαλούσαν μόνον τα λιγοστά υπάρχοντα που κατάφεραν να σώσουν από τη μανία των Τούρκων, αλλά και μια πλούσια πολιτισμική παράδοση. Μια παράδοση η οποία σήμερα, εκατό χρόνια μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, έχει αφήσει ανεξίτηλα σημάδια στην καθημερινότητά μας. Τόσο οι ανατολίτικοι μουσικοί δρόμοι, όσο και το ρεμπέτικο και αστικό πολυφωνικό τραγούδι ήρθαν στην Ελλάδα χάρη στους πρόσφυγες, καθώς τόσο η Κωνσταντινούπολη, όσο και η Σμύρνη ήταν μεγάλα μουσικά κέντρα της εποχής. Μουσική η οποία εξέφραζε την ευτυχία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας πριν την Καταστροφή, αλλά και την τραγωδία, αργότερα, του ξεριζωμού. Μάλιστα μια μεγάλη και ενδιαφέρουσα σειρά μικρασιατικών μουσικών οργάνων έχει να παρουσιάσει και η παρούσα έκθεση. Αναμφίβολα, οι Μικρασιάτες πρόσφυγες, προερχόμενοι από τόπους με μακραίωνη πολιτισμική παράδοση, μετέφεραν στη νέα τους πατρίδα τα ήθη και τα έθιμά τους... τον πολιτισμό τους.

TO BE LAIN

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΕΜΠΟΡΟΡΑΦΗΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΛΟΜΒΡΟΝ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟΔΕΥΣΙΜΕΝΑ
ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΛΙΤΕΡΩΝ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
ΑΓΓΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΑΡΙΘΜΟ ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ
ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ
ΤΟΥ ΚΟΠΟΥΣ
ΠΑΡΑΤΕΛΕΙΑ ΕΣΤΗΡΙΑΣ
ΑΝΕΥ ΣΟΚΙΜΕΣ

ΣΠΥΡΟΥ ΝΟΥΡΤΖΙΔΟΥ,

ΣΜΥΡΝΗ

ΟΔΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ

SHAW, ROSS & CO.

Μικράς Ασίας ενθυμήματα και κειμήλια

Συνεργάστηκαν:

Αντιγόνη Σοφοκλέους, Β. Δ., Καθηγήτρια Τέχνης
Χρυσόστομος Μελή, Καθηγητής Θεολογίας
Κωνσταντίνος Γεωργίου, Καθηγητής Φιλολογικών
Κασσιανός Κούρρης, Καθηγητής Αγγλικών
Χριστόδωρος Μνάσωνος, Καθηγητής Μουσικής
Ζήνα Πολυκάρπου, Καθηγήτρια Φιλολογικών
Ξένια Γεωργίου, Καθηγήτρια Οικιακής Οικονομίας
Γιάννα Δημητρίου, Καθηγήτρια Μαθηματικών
Ανθή Περικλέους, Καθηγήτρια Φιλολογικών
Άντρια Κούμα-Αθανασίου, Καθηγήτρια Φιλολογικών
Έλενα Ηλιάδου, Λειτουργός ΥΑΠ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Γενική επιμέλεια:

Δρ Πολύμνια Χατζηνεοφύτου, ΕΜΕ,
Συντονίστρια Επιτροπής Μνήμης
Μικρασιατικού Ελληνισμού

1922-2022

ΜΝΗΜΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

1922 - 2022

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

